

Published on *Vastuullinen tiede* (<https://www.vastuullinentiede.fi>)

[Etusivu](#) > Kuka on tulevaisuuden tutkija?

Kuka on tulevaisuuden tutkija?

17.4.2018

[Henrik Rydenfelt](#) ^[1]

Kuka on tulevaisuuden tutkija?

Mikä jää tutkijan rooliksi, jos koneet jonain päivänä suorittavat suuren osan nyt tutkijalle kuuluvasta työstä?

Tutkija tunnistaa tieteelle – usein myös ihmisille ja yhteiskunnalle – tärkeän aiheen. Aiempaan tutkimukseen perehdyttyään hän keksii yllättävän hypoteesin, jota lähtee kokeilemaan keräämällä massiivisen määrän dataa erilaisista lähteistä.

Koska työn tulokset ilmestyvät maksumuurien takana vasta noin kahden vuoden päästä, artikkelin luonnoksen tutkija lähettää heti kollegoille, joille tuloksella on merkitystä.

Keräämiensä tietojen ja vankan kokemuksen perusteella hän toimittaa selkeän tiedotteen tuloksista aihepiiristä kiinnostuneille toimittajille, tiedebloggaajille ja sosiaalisen median yhteisöille.

Jos aihe on päätöksenteon kannalta relevantti, ministeriöön lähtee lisäksi powerpoint-esitys, jossa tulokset on yleisöä ajatellen kuvattu häkkyrämäisin diagrammein.

Hienoa! Mutta kuka tähän kaikkeen edes kykenee?

Ehkä jonakin päivänä vastaus on: kone.

Oppiva tekoäly kykenee jo käytännössä keksimään uusia hypoteeseja ja oivalluksia valtavien datajoukkojen keskeltä. Ei ole mitään syytä kuvitella, etteikö se vielä oppisi kaikki tutkimustyön vaiheet taustatutkimuksen tekemisestä tuloksista viestimiseen.

Kuka silloin on tutkija?

Kysymys on vaikea, mutta monin tavoin ajankohtainen jo nyt. Digitalisoituessaan tutkimus verkostoituu vauhdilla. Dataa kerätään ja saadaan eri lähteistä, ja tutkimuksen eri vaiheisiin voi osallistua suuriakin joukkoja vapaaehtoisia, kollegoja tai eri sidosryhmien toimijoita. *Tutkijuus* muuttuu vähemmän tarkkarajaiseksi.

Samaan aikaan media haluaa aiempaakin voimakkaammin kertoa tarinoita yksittäisistä tutkijoista ja näiden nerokkaista oivalluksista. Tutkimuksen verkostoituessa ja ”koneellistuessa” vaarana on, että tutkija muuttuu pelkäksi tutkimustyön ja sen tulosten inhimilliseksi edustajaksi, jonkinlaiseksi keulakuvaksi tai henkilöbrändätyksi mannekiiniksi. Entistäkin enemmän on tarpeen tuoda esiin tieteen yhteisöllistä luonnetta ja sitä tapaa, jolla toiset ihmiset sekä koneet ovat osa tutkimusprosessia.

Mutta mikä prosessissa jää ihmisen rooliksi, jos koneet jonain päivänä suorittavat suuren osan nyt tutkijalle kuuluvasta työstä?

Tiedettä tehdään paitsi tiedettä, myös ihmistä varten. Kenties tutkijan vastuulle jää entistä enemmän tutkimuksen kytkeminen ihmisyyteen.

Vaikka tekoäly oppii tunnistamaan ja mallintamaan ihmisen tunteita, haluja ja muita kokemuksen laatuja, se ei itse niitä koe. Reaktioidemme perusteella tekoäly kykenee kyllä tehokkaasti suosittelemaan meille vaikkapa luettavaa ja kohdentamaan meihin mainontaa, mutta olutilojamme tai kokemuksiamme se ei jaa. Jatkossakin tarvittaneen ihmistutkijaa ymmärtämään ja kertomaan, mitä tutkimuksen tulokset ja tieteen läpimurrot tarkoittavat inhimillisen kokemuksen kannalta.

Jatkossakin tarvittaneen ihmistutkijaa ymmärtämään ja kertomaan, mitä tutkimuksen tulokset ja tieteen läpimurrot tarkoittavat inhimillisen kokemuksen kannalta.

Tekoäly ei myöskään elä ihmisen elämää. Laajaan dataan pureutunut tekoäly voisi esimerkiksi lähes erehdyksettä ehdottaa, mitä nyt 15-vuotiaan nuoren kannattaisi ryhtyä opiskelemaan. Sen voi kuitenkin olla hankala hahmottaa sitä asemaa, joka vapaudella, sattumalla, omituisuudella ja suoranaisella älyttömyydellä on inhimillisessä elämäntavassa.

Ihmistutkijan rooliksi tullee jatkossa selventää, mitä merkitystä tutkimuksella on yhteiskunnan ja ihmisten yhteisten projektien kannalta – myös niillä tutkimusaloilla, joiden yhteys yhteiskunnallisiin aiheisiin on tähän asti näyttänyt ohuelta.

Kuten muuallakin, tekoäly ja verkostoituneet toimintamallit tuskin poistavat tutkijan työtä mutta muuttavat sen kovin toisenlaiseksi. Jotta tulevaisuus ei pääsisi yllättämään, otsikon kysymys saisi olla tieteentekijöillä jatkuvasti mielessä.

FT Henrik Rydenfelt työskentelee tutkijatohtorina Oulun yliopistossa. Hänen tutkimuskohteitaan ovat mm. etiikan tutkimuksen luonne, demokratian ja tiedollisten arvojen yhteys sekä viestinnän etiikka.

Vaikuttavuus ^[2]

Source URL: <https://www.vastuullinentiede.fi/fi/tutkimusty%C3%B6/kuka-tulevaisuuden-tutkija>

Linkit

[1] <https://www.vastuullinentiede.fi/fi/kirjoittaja/Rydenfelt%20Henrik>

[2] <https://www.vastuullinentiede.fi/fi/tags/vaikuttavuus>